

Oponentský posudek habilitační práce

PhDr. Lucie Lackové, Ph.D.

Longitudinálny výskum protektívnych faktorov resilience u vysokoškolských učiteľov

Předložená habilitační práce má 232 stran včetně literatury abstraktů, souhrnů a příloh. Seznam literatury je na 26 stranách. Literatura odpovídá tematice práce a obsahuje zahraniční práce a jejich překlady i české publikace. Asi 15 procent tvoří publikace vydané v posledních deseti letech.

Téma předložené habilitační práce je vědecky i společensky vysoce významné.

Cílem práce bylo vymezit protektivní faktory, jež přispívají k resilienci vysokoškolských učitelů vyrůstajících v rodinách charakterizovaných autoritářským stylem výchovy (častěji ze strany otce). Cestu k nalezení svých odpovědí si autorka vybrala nelehkou a sama při zpracování svého tématu musela projevit nemalou resilienci. Kvalitativními metodami zpracovala výzkum, který založila jako longitudinální a jehož data sbírala po mnoho let v různých zemích světa u relativně vysokého počtu participantů. Na základě svých dat popsala jako protektivní faktory, jež přispěly u jejího souboru k resilienci, flow a sociální oporu. Tyto dva faktory se uplatnily nezávisle na genderových či kulturních vlivech. Všimla si rovněž posunu v řešení zátěžových situací ve smyslu moudrého jednání. Na základě svých výsledků vytvořila kauzální model působení rizikových a protektivních faktorů. Za původní vědecký přínos lze pokládat zejména rozpracování vztahu resilience a fenoménu flow.

Připomínky a komentáře

Práci by prospělo dodržení struktury sdělení: kupř. část 4.4 nepatří do Metody, ale do teoretické části, v části 4.5 jsou na str. 100 a 101 pasáže, které rovněž do Metody nepatří. Na str. 105 jsou v rámci Metody popisovány výsledky (informace o tom, která metoda se lépe osvědčila, patří do výsledkové části). Na stejné straně text od nadpisu Zakotvená teória až do str. 109 nepatří do metody, ale do teoretické části. Do Metody patří pouze věta na str. 107 „Při spracovaní výsledkov ... sme využili integrovaný prístup.“ Část 5.2 nepatří do Výsledků, ale do Metody. Test rodinného systému (FAST) je uveden v Příloze 4 a není o něm zmínka v Metodě. Jedná-li se ... „o námi speciálne vybranú metódu použitú pre zistenie úrovne hierarchie a kohézie primárnych rodín...“ (str. 231), patří nástroj do Metody a jeho uvedení v rámci příloh je nestandardní.

Škoda, že autorčině pozornosti unikla stať Paara, Montgomeryové a DeBellové (1998)¹, potěšilo by ji, že její výsledky podpořily teoretický model autorů.

V práci se občas projevuje menší péče věnovaná terminologii, např. se setkáváme s psychologickou resiliencí (str. 14) namísto psychické, nestabilní citovou vazbou namísto nejisté. Na počátku spisu se správně hovoří o rodinách s problémy v komunikaci, v závěru jsou tyto rodiny nesprávně označeny jako problémové (str. 184).

Pečlivější jazyková redakce by odhalila častá vyšínutí z vazby, překlapy a chybějící, či naopak přebývající čárky. Citace Šolcové na str. 48 je uvedena dvakrát. Někdy do vědeckého textu pronikne hantýrka (*Problémy s ustátím problémových situací ... str. 157*).

Celkové hodnocení

Předložený habilitační spis přináší nové prioritní poznatky v oblasti výzkumu resilience. Prioritním vědeckým počinem je též založení longitudinální studie, která, jak věřím, ještě přinese další zajímavé výsledky.

Závěr

Práce splňuje požadavky kladené na habilitační práce. Doporučuji práci k obhajobě v předložené podobě. Na jejím základě doporučuji udělit Lucii Lackové titul docentky v oboru Pedagogická psychologie.

V Praze dne 30. června 2020

PhDr. Iva Šolcová, Ph.D.

¹ Parr, G.D, Montgomery, M., DeBell, C. (1998). Flow theory as a model for enhancing student resilience. *Professional School Counselling*, 1(5), 26-31.